

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyitlerek:
Fővételnek árszabály szerint Battara P. könyvnyomdájában vagy a kiadóhivatásban, Susak vanház, továbbá Goldberger A. V. Schwarz Gyula, Eckstein Bernát, Fischer A. hirdetői irodájában Budapest, Váci utca, Oppelk B. nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.
Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

A szerkesztő lakása:
Susak - Glavan ház.
Előfizetési ár - Associazione:

Egy évre Per 1 anno 6.- fr
Félévre 3 mesi 3.- >
Negyedévre 3 1.50 >
2 óra 2 1.- >
Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.- >

1892 január 31

Megjelenik minden vasárnap

31 Gennaio 1892

A fumei kikötő behozatali forgalmának emelkedése. A fumei kikötő, mondhatni óriási kiviteli forgalmával szemben a legutóbbi időkhöz is oly esekély volt a behozatali áruforgalom, hogy e körülmény nemesek a hazai érdekelt körökben, de külföldön is figyelmet keltett. Különösen nagy vizsgálatot merített e tényből, a velünk az elnyomásig rivalizálni szerető Trieszt, miután jelentékeny gyarmatáru és déligyümölcs kereskedését, még a legkésőbb jövőben is biztosítva látja. És nem egészen ok nélkül. Behozatali forgalmunk még ma sem áll arányban a kivitel nagy forgalmával. — A viszonyok némi kevésbé javultak ugyan, de a várakozások ez irányban még mindig nincsenek kielégítve.

Igy például javulás észlelhető a kávébehozatal tekintetében, melyből az 1890 év folyamán 6000 m. mázsa, az elmúlt 1881 év folyamán pedig 10.400 m. mázsa hozott be. Habár egy négyezer méter mázsaig rugó áruforgalmi emelkedés, a fumei kikötő áruforgalmának óriási tömegével, szemben elenyésző esekélynek mondható, mégis tekintve az árunemét és a kezlet nehézségeit, a kávébehozatal bizonyára ajóvőrenézve is emelkedni fog. A déligyümölcs behozatal forgalmának fejlesztése érdekében történt sok üdvös intézkedés kisebb arányokban sikerre vezetett ugyan, de e tekintetben is a jövőtől várjuk a

szébb eredményeket. — Az 1890 évben behozott 4800 m. mázsa rugó déli gyümölcs, az 1891. évben 6240 m. mázsaig emelkedett.

A dohányt bizonyos fajok miatt behozatali cikknek kell tekintenünk, s ez árunál az 1890. évi 15.600 méter mázsa behozatal az 1891-ben 28.000 m. mázsaig emelkedett.

Nem lehet panaszunk, sőt mesze fölülhaladjuk erős versenytársunkat Triesztet, a rizsbehozatal tekintetében. A csaknem páratlanul álló és kitűnően szervezett rizshántoló gyár e tekintetben minden várakozást fölülmúl; az 1890. évi behozatal 336.430 m. mázsa összegével szemben az 1891. év 385.740 m. mázsa rizsmennyiség hozott be.

A kőolaj tekintetében mondhatnók figyelrem méltó helyzetben vagyunk; a nyers kőolaj behozatal a fumei kikötőn át oly hatalmas arányokat öltött, hogy ez árunak az uralma a fumei gyárban történt finomítása után, nemesek a hazai piacokon, de Ausztriában, sőt több külföldi piacon is legalább egyelőre biztosítva van. — Az 1890 évben 684.500, az 1891 évben pedig 654.000 m. mázsa hozott be.

A finom olajok még mindig esekély mennyiségben kerülnek Fiumén át a hazai piacokra, s egyúttal nem tartjuk fölöslegesnek ismételní a már többször kifeje-

tett nézetünket, hogy egy Fiumében fölállítandó növény olajgyár (olajbogyógyár) fölállítása nyereséges vállalatná nőhetné ki magát. — Nagyobb mennyiségben kerülnek behozatalra Angliából a nyers pamut és jutaárúk, melyek a hazai gyárakban nyerne földolgozását.

Ha tehát a behozatali áruforgalom terén nem is történik az emelkedés nagy és gyors arányokban, az eddig elért eredményekből ítélve idővel e téren is kielégítő viszonyokkal fogunk találkozni.

Fiume 1891 évi tengeri áruforgalma. Fiume 1891 évi tengeri áruforgalma a m. kir. teng. hatóság statisztikai osztályának kimutatása szerint, a következő képet tünteti elő.

Behozatal	
1891. évben	1890. évben
2.728.351,4 q.	2.550.437,0 q.
1.341.566 n. ^o	1.750.981 n. ^o
19.915,1 m. ³	9.867,0 m. ³
több v. kevesebb 1891 évben	
+ 177.814,4 q.	
- 409.415 n. ^o	
+ 10.048,1 m. ³	
Kivitel	
2.184.974,2 q.	2.622.336,5 q.
77.349.096 n. ^o	53.485.849 n. ^o
66.884,6 m. ³	79.298,5 m. ³
- 437.362,3 q.	
+ 23.863.247 n. ^o	
- 12.413,9 m. ³	

Fiume 1891 évi tengeri áruforgalma tekintve a behozatal tetemes növekedését és a faneműek kivitelénél elért fényes eredményeket bizonynyal jóval túlszárnyalta volna az 1890. év áruforgalmát, hogyha a gabona nemnek és a liszt

kivitele, részint nem eléggé kedvező termés részint a kivitel nagyobb fejlődésére hátrányos viszonyok folytán le nem szállított volna.

A kiviteli cikkeknel mutatkozó csökkenés a következő adatokból vehető ki.

Fiumén át kivitelt:	
1891 évben	1890 évben
206.837,8 q.	181.808,1 q.
95.113,9 "	52.984,3 "
227.623,8 "	451.945,9 "
10.072,8 "	14.148,9 "
8.168,2 "	1.444,8 "
1.025,2 "	84.556,7 "
811.390,3 "	1.038.487,1 "
4.037,4 "	3.372,4 "
23.127,4 "	30.761,1 "
53.611,0 "	21.326,1 "

több v. kevesebb 1891 évben

+ 25.029,7 q.
+ 42.129,6 "
- 224.322,1 "
- 4.076,1 "
+ 61.723,4 "
- 83.531,5 "
- 227.097,1 "
+ 665,0 "
- 7.623,7 "
+ 22.284,9 "

Levonva az elősorolt kiviteli cikkeknel mutatkozó többletet a hiánylából 449.817,9 méter mázsa csökkenés mutatkozik, mi körülbelöl a súly szerint kimutatott kivitel cikkeknel jelentkező összcsökkenésnek megfelel és világosan bizonyítja, hogy a gabonaneműek és a liszt kivitelének kedvezőbb alakulása esetében a súly szerinti árak 1891 évi összkivitele a várakozásnak megfelelt volna.

Megjegyzendő különben, hogy Fiume 1891 évi tengeri áruforgalma összességében mindenestire kedvezőbb mint az 1890 év forgalm, mivel a behozatal emelkedése és a faneműek kivitelénél tapasztalható nagy növekedés az említett csökkenést teljesen ellensúlyozza, sőt túlszárnyalja.

Fiume régi önkormányzata.

(A „Fiume” eredeti tárczája)

Irta: Feszt Aladái

V.

Személyi ügyekben, kivált választáson nál, az érdekelt félnek összes vérrokonával el kellett hagyni a tanácsot. (Stat. I. 14.)

A tanácsnak a statutumok által így megszabott ügyrendjének intézkedései úgy látszik, nem bizonyultak mindig elégségeseknek a tágyalás nyugalmának és rendes lefolyásának biztosítására. A rendelkezések és zajos jelenetek bizonyára elég sűrűn fordulhattak elő, kivált ha valami égető kérdés tartotta izgalomban a polgárságot, így pl. az esküt letenni vonahodó Baar Frigyes kapitány idejében, az ő személyes elnöklése alatt 160 marz. 19 én lefolyt ülés ugyancsak zajos lehetett. Az e miatt bosszús kapitány — melyet bizonyára csak nagy nehezem kolompolhatott össze — mindjárt a következő ülésen egy jóval megszigorított — a bátran túlszárnyaló nevezhető ügyrendet oktrayál a tanácsra, melyet ez —

úgy kell lenni — csak nagyon kénytelen-kelletlen fogadott el.

Ez a drakói ügyrend a következő pontokat tartalmazza:

1 §. Úgy a kis, mint a nagy tanács tagjai, ha régi szokás szerint akár harangszóval akár a csendbiztos vagy más tisztviselő által tanácsra hivatnak, és el nem jönnek vagy a teremből onnan a kapitány ill. helyettesének engedélye nélkül idő előtt távoznak, *sarassanak* ki a tanácsból és veszítsék el örökre e méltóságot.

2 §. A tanácsosok miután a teremben összegyűlekeztek, üljenek nyugton a helyükön és hallgassanak. Mikor aztán a méltóságos kapitány úr vagy a Tek. Birák valami indítványt tesznek, a hozzászólni kívánó tanácsos jöjjön ki elébb a terem közepére és kérje ki a M. Kap. Úrtól az engedelmet hogy véleményét elmondhassa. Ezt megkapva szájon fel ez e célra felállított szöszékre s onnan mondja el véleményét ill. szerénységgel; ezután pedig térjen helyére, a főntebbi büntetés (t. i. kizárás) terhe alatt.

3 §. A beszédek tartásában a tanácsbeliek ülőhelyének szónokolni és véleményét nyilvánítani az öregek előtt kik-

náluknál feljebb ülnek, hanem várjanak sorokra ugyancsak a főntebbi büntetés (kizárás) terhe alatt.

5 §. Sem a kis, sem a nagy tanács tagjai közül senki se merészelje a tanácsban tett indítványokat vagy hozott végzéseket bárki előtt is felfedezni. Az e ellen cselekvők a tanácsból kizáratnak, hamisítónak (falsorú) nyilvánítatnak és senki nekik hitelt ne adjon.)

A tanács a népszerűtlen és zsarnok hajlamú kapitány által reája erőszakolt emez ügyrend — mely a kizárásnál kisebb büntetést nem ismer — alig tartta magát magára nézve kötelezőnek. Arra meg egyáltalán nincs adatunk, hogy e hihetetlen szigor a tanácskozományok bevésségét csökkentette volna. Arra azonban igenis van adatunk, hogy a heves összeszólalkozások vérontássá fajultak mi annál könnyebben megesett, minthogy a tanácsosok Fiumében is fegyveresen jártak az ülésekre.

1692 ben Fiorini János bírót, mert a tanácsot rábeszélni igyekezett, hogy egy sérelmesnek tetsző kormányrendeletet elfogadjon, Paradisi és más tanácsosok ha-

* Tomsiéh. 92-4 II.

* P. C. I. I. 1601 máj. 19.

Az államsegélyben részesülő hajójáratok forgalmi eredménye.

A fiume-metkovich, és fiume-durazzói járatok

A fiumei-metkovich és fiume-durazzói gőzhajójáratok áruforgalma 1891 évi december hóban a következő volt:

Kivitel Fiuméból	
Zára	505.63 q.
Sebenico	287.02 "
Traù	153.78 "
Spalato	6058.76 "
Metkovich	3402.91 "
Trapano	432.81 "
Cittavecchia	15.00 "
Ragusa	983.20 "
Castelnuovo	105.26 "
Cattaro	137.82 "
Durazzo	0.38 "
összesen	120.85 q.

Behozatal Fiuméba	
Zára	31.17 q.
Sebenico	42.14 "
Traù	991.97 "
Spalato	9838.47 "
Milna	335.68 "
Metkovich	630.86 "
Trapano	683.32 "
Cittavecchia	461.26 "
Ragusa	106.23 "
Castelnuovo	1.16 "
összesen	13.122 q.

A összeforgalom 1891 évi december hóban tehát 25207,71 qt. tett ki, és az 1890 évi december havi forgalommal szemben 4966,41 q.-nyi emelkedés mutatkozik, melyből 2778,45 q. a kivitelre, 2187,96 q. pedig a behozatalra esik.

Pontosabb kiviteli áruk voltak: 2402,12 q. liszt, 2216,09 q. tengeri, 2451,46 q. hordó, 848,53 q. rizs, 548,53 q. kőolaj, 149,33 q. sör, 153,24 q. szesz, 133,92 q. szappan 408,45 q. árpa, 235,45 q. vasárú, 105 q. kender, 232 q. zab, stb.

A behozott áruk közt főszerep jut a bornak, melyből 1278,76 q. érkezett Fiuméba.

Személy szállított december hóban 196-vagyis 180-al több mint 1890 évi december hóban.

A fiumei kikötő fontosabb áruinak forgalma 1892 január 13—24-ig.

Behozatal vasúton Fiuméba.

Gabonaneműk és termények.

Buza: Brod 202, Banjaluka 308, Barcs 101, új Gradiska 606, Sziszek 2533, Kaposvár 205, Jako 102, India 305, Orinvac 100, Petrovosello 102, Okucanec 105, összesen 4658 q.

Tengeri: Batazsek 401, Dombóvár 1521, Mohács 101, Simontonya 403, Villány 205, Pinczehely 101, India 105, Barcs 603, T. Mező 101, Kaposvár 105, Vukovár 101, Brod 205, Csorvás 101, Eszék 309, Kapronca 103, S. Hőgyész 103, Militić 204, Sid 103, Okucane 101, Vinkovce 1071, Novska 104, Samac 101, összesen 6657 q.

Árpa: Sziszek 206, Vinkovce 39 összesen 255 q.

Zab: Czapiag 101, Sziszek 551, Zágráb 94, összesen 756 q.

Liszt: Budapest 7812, M. V. Hely 102, Miskolc 102, Szeged 101, Mohács 100, N. Várud 102, N. Kikinda 200, Debreczen 600, Temestár 100, Arad 406, Újvidék 102, Toplicz 200, Laibach 20, Grác 100, összesen 10057 q.

Gyarmatárú.

Czukor: Szerencs 403, Diószeg 62, Ács 807, Donawicz 200, Trieszt 200, Kajetin 100, Maizleinsdorf 200, összesen 1792 q.

Fameműk.

Épületfa: Dubica 504, Lokve 2945,

Vrbovsko 1676, Ogulin 3814, Zdenca 1196, Csáktornya 101, Wigoda 101, Monostor 494, Gomirje 835, Gorica 100, Fuzine 104, Skrad 310, Borosbes 209, Z. Bistrica 105, Delnice 498, Rakek 420, Villach 100, Beszterce 203, Tergoviste 10, Dorneg 200, Sziszek 609, összesen 14624 q.

Behozatal tengeren Fiuméba.

Bor: Cattaro 1538,7, Spalato 6218, Metkovich 1820, Vallegrande 1196,2, Zára 740, Pirano 482,6, Comisa 417,2, Barina 361, Traù 497, Povje 288,4, Pola 23, Selta 332, Gelsa 438,7, Trieszt 75,2, összesen 8831,9 q.

Buza: Trieszt 1635,5, Ossero 3, összesen 1638,5 q.

Tengeri: Pesaro 434 q.

Rizs: Trieszt 49,7, Venezia 81 összesen 130,7 q.

Déligyümölcs: Trieszt 183,4, Messina 307,6, Manfredonia 9, összesen 500,0 q.

Kávész: Trieszt 147,7 q.

Fűszer: Trieszt 3,1 q.

Zöldség: Ancona 79 q.

Olaj: Trieszt 125,5, Cattaro 18,5, Zára 10,5, Metkovich 25 összesen 179,5 q.

Nyerskőolaj: Batoum 25700 q.

Köszén: Tragheto 2490, Sebenico 1510, összesen 3990 q.

Cserzőanyag: Smirne 365,1 q.

Pamut és pamutárú: Trieszt 8,9, Venezia 3,9, összesen 12,7 q.

Bőr- és bőráru: Ancona 4,4, Zára 6, Zengg 4, Pola 16,6, összesen 31,0 q.

Gép: London 114 q.

Deszka: Zengg 1400 drb.

III. Kivitel tengeren.

Liszt: Liverpool 3900, Hull 1150, Marseille 1785, Spalato 349, Cittavecchia 215, Cattaro 157, Pola 301, Zengg 31,5, Metkovich 35, Zára 70, Trieszt 61, Lissa 30, Buccari 20, összesen 7905,6 q.

Tengeri: Venezia 4078,6, Palermo 201, Metkovich 816, Zára 249, Cattaro 229, Vallegrande 103, Spalato 1848, Fianona 41, Cittavecchia 20, Zengg 40, összesen 7261,6 q.

Buza: Venezia 113, Cherso 18, Comisa 11, S. Giovanni 40,2, Bol 2023, Curzola 101, összesen 655,5 q.

Árpa: Venezia 304,5, Spalato 144 összesen 448,5 q.

Rizs: Metkovich 141, Trieszt 100, S. Pietro 40, Spalato 160, Zára 40, összesen 481 q.

Bab: Marseille 975,5, Bari 200, összesen 995,5 q.

Kendermag: Marseille 401, Ancona 103,8 összesen 504,8 q.

Száritott gyümölcs: Marseille 302,8 Venezia 47,7 összesen 350,5 q.

Cellulosa: Venezia 102,6, Hull 300, összesen 402,6 q.

Cserkivonat: Liverpool 1000, Hull 2000 összesen 402,6 q.

Bor: Marseille 1892,3 q.

Donga: Cetta 1552544, Marseille 561737, Molfetta 4600, Trieszt 23080, Cattaro 1333, Vallegrande 600, Cittavecchia 1500, összesen 2281315 drb.

Erősdeszka: Cetta 41033, Marseille 249 59, Liverpool 450, Hull 59, Patrasso 109, Venezia 33, összesen: 291625 drb.

Deszka: Marseille 4000, Molfetta 40, Venezia 101, Zára 340, Cherso 1200, Fianona 136, Curzola 800, Selze 3500, összesen 1287 drb.

Lécz: Venezia 400 drb.

Fatábla: Messina 9153 drb.

Szálfa: Marseille 545 drb.

Cserfa: Marseille 769,9 Liverpool 90 Hull 30, összesen 889 m.5.

Baross miniszter tengerészetünkről. Baross Gábor kereskedelmi miniszter a f. évi január hó 24-én Győrött megtartott és országgyűlési köztetszéssel fogadott programbeszédében a többi között a magyar tengerészetéről megemlékezett s a következőket mondotta:

„A tengeri közlekedés tekintetében meg kell említenem tengeri hajózásunk szabályozását is. — Új alapokra fektettük azt a Lloydal fennálló viszony felbontása mellett. — Nem kételkedem benne, hogy az ekként ujjaalkotott tengeri hajózás kiváló szolgáltatásokat fog tenni kereskedelmünknek és pedig úgy a kivitel, mint a behozatal tekintetében.

Ennek keretében rendeztük Fekete tengeri hajózásunkat is úgy, hogy ez a dunai gőzhajózással kapcsolatban új fogalmakat és összeköttetéseket teremtsen. Itt megemlítem, hogy a kormány főleg a fiumei kikötő fejlesztése és kiépítése érdekében is számtalan az ország anyagi áldozatkészségét igénybe vevő intézkedést tett és ma már e kikötőnk elég kedvező helyzetben van és alkalmas arra, hogy bennünket úgy a kiviteli mint a behozatali forgalom élénkítésében támogasson.

A kereskedelmi miniszter által röviden fölemlített intézkedésekkel, természetesen csak nagyjában körvonalozta ama hatalmas alkotásokat, melyekkel a magyar tengeri kereskedelemnek, hogy úgy mondjuk reform korszaka vette kezdetét. Mi sem soroljuk föl újra ez alkotásokat, melyekről ismételtelen volt szó lapunkban. A miniszter beszédének egy pontját azonban nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül. Számtalanszor mutattunk rá erre a fontos körülményre a multban, és mindamellett a jövőben egyetlen egy alkalmat sem fogunk elmulasztani, hogy az eszme minél szélesebb körben elterjedjen, és megérdemelt termékeny talajra találjon.

A miniszter csak a tiszta igazságot tárta az ország színe elé, midőn a fiumei kikötőt jelenlegi állapotában elég kedvezőnek és alkalmasnak találta arra nézve, hogy az országot úgy a kiviteli, mint a behozatali forgalom élénkítésében támogassa. — A hatalmas kikötő csakugyan megvan, azonban a kereskedelmi miniszter számtalan irányban kifejtett tevékenysége és üdvös intézkedései daczára, még mindig föltűnő hiányt érezzük, föltűnő lassúsággal megy teljesebbébe.

Ertjük alatta, hogy a magyar kereskedői világ, nem tanúsítja a kellő érdeklődést a magyar tengeri kereskedelem iránt, s nem igyekezik számot vetni azzal az előnyökkel, melyeket Fiume útján a maga részére biztosíthatna.

Pedig e fontos kérdést fölött nem ártana egy kissé komolyabban gondolkodniok.

Az Adria részvénytársulat elsőbbségei. A bécsi Bankverein, a magyar kereskedelmi bankkal és a magyar ipar- és kereskedelmi bankkal együtt, legközelebb nyilvános aláírás útján az Adria tengeri hajózási részvénytársulat elsőbbségeit három millió fírt névértékben kibocsátani szándékozik. A 4 1/2 százalékos elsőbbségek husz éven belül törlesztetnek, illetőleg soroltatnak ki, a mely időre az Adriának állami szubvenciója is törvényesen biztosítva van s így e szubvenció folytán az elsőbbségek formális állami garanciát élveznek.

A fiumei képviselő választás. A lelkes fogadtatásból, melyet gróf Batthyány Tivadar szabadelvű pártjelöltet választói fogadták, már magában véve oly jelenségné tekintették, me y gróf Batthyány Tivadar győzelmére vezethet. — E vélemény a legu öbbi napok alatt oly ártanóssá vált, hogy gróf Batthyány győzelmében a Csernatony pártbívei sem kétkeltek többé.

A gróf Batthyány érdekében előállott kedvező hangulat megteremtéséhez nagyban hozzájárult a Csernatony párt bizottsága közönye. — Migugyanis a Batthyány párt vezetői lépten nyomon falragaszokkal buzdították a választó közönséget, körmeneteket, s bankettet rendeztek jelölt tiszteleére, az alatt a Csernatony párt állásáról alig volt tájékozva a választóközönség. Báró Polmaniczky Frigyes az országos szabadelvű párt elnökének levelén kívül alig jelent meg egy fölhívás a Csernatony-párt részéről: e körülmény folytán a párt napról-napra mindinkább megfogyatkozott, s a gróf Batthyány Tivadar zászlaja alá csoportosult.

A bizalmat még a Csernatony Lajos által a választóhoz intézett szép level sem tudta helyreállítani, a mennyiben volt képviselőnk sorairól a párt aig két nappal a választás előtt nyert tudomást.

Midőn végre a választást megelőző napon a Csernatony párt pártbizottsága a cselekvés teréről visszalépett, előre látható volt a ma bekövetkezett eredmény, hogy t. i. Fiume országgyűlési képviselőjévé egyhangulag gróf Batthyány Tivadar választott meg.

Helyi és különféle hírek.

Szobovits Lajos kir. tanácsos, volt fiumei pénzügyi igazgató a fiumei kormányzószághoz m. kir. osztálytanácsossá neveztetett ki. — A Szobovits Lajos által elfoglalt új állás annyira fontos, hogy nem elégedhetünk meg a hivatalos közlőny hírének egyszerű regisztrálásával; ez állás, 1848 előtt az alkormányzói állásnak felelt meg, s azt a harminczes évek végén gróf Zichy Agost kormányzó édes atya tényleg e minőségben töltötte be. — Az alkotmányos korszak hivatalos viszonyainak újjászervezésével ez alkormányzói állás megszűnt, s a kormányzót a politikai és közigazgatási természetű ügyekben rendszerint egy miniszteri osztálytanácsos esetleg miniszteri tanácsos helyettesíti, mely körülmény már magában véve eléggé jelezi az állás fontosságát; ennek helyes vagy helytelen betöltésétől függ úgy szólva a kormány és a kikötő város közötti viszony minősége. Az újonnan kinevezett tanácsos kiváló egyéni tulajdonságaitól sokat vár Fiume, s tekintve az előzményeket talán nem is egészen jogtalanul. A pénzügyigazgatói állásban csak ritkán tudja magát valaki népszerűvé tenni, és mert Szobovits Lajos e nehéz pozíciójában is meg tudta nyerni a város közönségének rokonszenvé annál inkább sikerül ez neki új állásában, melyre egyéni tulajdonságainál fogva egészen reáértett. Szobovics Lajos már hét év vagyis 1885 óta működik Fiumében, mikor is gróf Szapáry Gyula akkori pénzügyi miniszter nevezte ki őt Fiuméba pénzügyi igazgatóvá, hol számos irányban fejtett ki közhasznú tevékenységet, s a város közönségének rokonszenvét, különösen azáltal tudta megnyerni, hogy a kincstár érdekeit a lakosság és különösen a kereskedelmi körök érdekeivel mindenkor a legnagyobb tapintatossággal tudta kiegyeztetni; a szabad kikötő megszüntetése alkalmából Szobovics Lajos kiváló tevékenységével szintén nem csekély érdemeket szerzett.

Főösleges is mondanunk, hogy kinevezését a város lakossága valóban rokonszennvel és örömmel fogadta. — Megemlítjük egyúttal, hogy Szobovits Lajos 1844-ben Budán született, hol atya a m. kir. helytartóságnál udvari tanácsos volt, s e minőségben a család magyar nemességét is nyert. Iskoláinak szintén a fővárosban történt befejezése után vagy lépelt, az álltával a vezettet mig Fiume közelmúlt tanácsossá a fiumei lői Belle vezetésével pénzügyi tálya Sch Spanner a dig Deven testülettel ki meghat met. Vég daloskór, elnöke, sz

Ledere nőke a k ügyei érde **Nyugdíj** tanácsosi nácso, ki kormányzó gyobb új vatalos kő Fésüs Béla gált egész ga kérte sőbb körö is nyert. **Kitünt** pénzgyi zetes pers kör alapít lünk a tu vel lett k **Az új** kormányzó Lajos volt kir. tanács Ernő pénzügyi igazgatóstógnál f **E hir a** re vár. **Fiume** a királyné terénegyle A zászlósá lünk a f. tartatni. **Az osz** berg báró eszben új lota nagytv hivatalnok Bruck báro régibb tag ta, mire majd olasz koztatá, h kitássa alk dők intézé ben teljes hen a tá mint egész ben igen jelenlegi fö lősen szerv **Tarialé** és Muzina redhez, Lu mú huszár ká nevezte **Új allar** állami elem óta érezik épület hán került fölsz inkább a t megalósítá tott — Gr mi iskola- kedvezv értesülők ügygyel, n az állami alig számit tervvel kor dó kormány rülményb mert Szat

után vagyis 1866-ban állami szolgálatba lépett, az 1867 ki alkotmányos élet beálltával a pénzügyi miniszteriumba neveztetett ki, hol mindaddig működött míg Fiuméba ki nem neveztetett. — A közelmúlt napokban miniszteri osztálytanácsossá történt kinevezése alkalmából a fumei pénzügyi igazgatóság tisztviselői *Belloni József*, pénzügyi titkár vezetésével alatt továbbá a fumei vám-tisztviselők *Rauch Géza* fővámárnok, a pénzügyigazgatóság szimvevősségi osztálya *Schmidt János*, a pénzügyőrség *Spanner Emil*, a fumei adóhivatal pedig *Derencinovich* adótarok vezetésével alatt testületileg tisztelegtek *Szobovits Lajos*nál, ki meghatóttan köszönte meg a sok figyelmet. Végül fölelítettük, hogy a fumei daloskőr, melynek *Szobovits Lajos* az elnöke, szerenással tisztelte meg.

Lederer Sándor az Adriatársulat elnöke a közelmúlt napokban a társulat ügyei érdekében Fiumében időzött.

Nyugdíjazás. Fésüs Béla miniszteri tanácsosi címmele fölrühazott osztálytanácsos, ki e minőségben a fumei m. k. kormányzóságnál több éven át a legnagyobb ügybuzgósággal működött, a hivatalos közlöny szerint nyugdíjazva lett. Fésüs Béla miniszteri tanácsos megrongált egészségügyi állapota folytán önmaga kérte nyugdíjaztatását, mit a legfelsőbb körök meleg elismerése mellett meg is nyert.

Kitüntetés. Schlemmer Károly itteni pénzügyi igazgatósági irodavezető, címzetes persz konzul s a fumei francia kör alapító elnöke mint örömmel értesülünk a tunisi Nisán Itihár rend jelvényével lett kitüntetve.

Az új pénzügyi igazgató. A m. kir. kormányzósághoz kinevezett *Szobovits Lajos* volt fumei pénzügyi igazgató s kir. tanácsos helyére, hir szerint *Cotelli Ernő* pénzügyi titkár, s helyettes pénzügyi igazgató a pozsonyi pénzügyigazgatóságnál fog kinevezeteni.

E hir azonban mindéddig megerősíté re vár.

Fiume és a királyné. Említettük, hogy a királyné ő felsége fogja a fumei veteránegylet zászlóanyai tisztétel vállalni. A zászlószentelési ünnepély, mint értesülünk a f. évi június hó 5 kén fog megtartatni.

Az osztrák Lloyd új elnöke *Kalchberg báró* a múlt héten foglalta el Triestben új állását, mely alkalommal, az ünnepélyes bemutatóra, a Lloyd palota nagytermében a társulat összes főbb hivatalnokai megjelentek. Az új elnököt *Bruck báró*, a társulati igazgatóság legrégibb tagja meleg szavakkal üdvözölte, mire *Kalchberg báró* előbb német, majd olasz nyelven válaszulva kinyilatkoztatta, hogy a Lloyd társulat új alakítása alkalommal reá bízott fontos teendők intézésénél, mindenkor és mindenben teljes erejével arra fog törekedni, hogy a társulat, mely úgy Triest város mint egész Ausztria közgazdasági életében igen jelentékeny szerepet visel, a jelenlegi forgalmi viszonyoknak megfelelően szerveztessék.

Trialokos tiszték. *Derencin Xavér* és *Muzina Valentin* a 78 sz. gyalogezredhez, *Luppis Viktor* pedig a 8 ik számú huszár ezredhez tartalékos hadnagyokká neveztettek ki.

Uj állami iskola épület. A fumei állami elemi és polgáriskoláknál már régóta érezték egy megfelelő és alkalmas épület hiányát. — Az eszme gyakran került fölszínre, azonban mindenkor és leginkább a telek nehézségek miatt, annak megvalósítása kedvezőbb időkre halasztott — *Gróf Zichy Ágost*, kinek az állami iskola-épületek kiépítése kü önösen kedvenc eszméje volt, mint örömmel értesülünk újolag foglalkozik e fontos ügygel, melynek megvalósítása nélkül az állami iskolák gyorsabb fejlődésére alig számíthatunk. Hogy e közkívánatos tervvel komolyan foglalkoznak az irányító kormány körökben, már abból a körülményből is joggal következtethetjük, mert *Szatmáry Károly* vallás és közokt.

tatásügyi m. kir. miniszteri tanácsos már a legközelebbi jövőben Fiuméba érkezik, hogy az ügyet személyesen tanulmányozza. Az építkezés megvalósítása, már az okból is reméhető, miután nem hiányzik szükséges alap, melyből az mihamarább keresztülvihető lesz. — Úgy tudjuk ugyanis, hogy *gróf Zichy Ágost* kormányzó a csaknem kétszáz ezer forintba rugó, s a tengerészeket s ezek özvegyeit segélyező alap fölhasználását szemelte ki a célra.

Megható szép ünnepély folyt le hó 25-én hétfőn este a m. kir. pénzügyi palota helyiségében. A „Fiumei Magyar Daloskőr“ ugyanis azon alkalomból, hogy szeretett elnökét, *Szobovits Lajos* pénzügyigazgató, ő felsége a király, a fumei kormányzósághoz osztálytanácsossá nevezte ki, a fővárosból épen az nap hazatért elnököt lakásán szerenaddal lepte meg. Alig hangzott fel *Berthover Hymnus*, az éjhez című örökszép-ségű dala, nagy számu hallgatóság csoportosult a dalárok körül, mely szintén lelkes óvatilokkal járult a családias jellegű ünnepélyhez. Az első énektan az ünnepelt megjelent az énekesek között s meghívta őket lakásába; a dalárok még két gyönyörű dal elzengése után engedtek a szívélyes meghívásnak s testületileg bevonultak. Itt *Dr. Berghoffer József*, az egyesület derék alelnöke ékes szavakban adott kifejezést ama őszinte örömeinek, mely az elnök kitüntetésével az egyesületet is érte s biztosítván őt az egyesületösszinte ragaszkodásáról, s a jövőre is támogatását kérte. Elnök meghatóttan mondott köszönetet a kedves meglepetésért s hangsúlyozván ama nemes hivatást, melyet a Daloskőr az eszményi szépnak művelése, az összhangnak ápolása által maga elé tűzött, a maga részéről is annak szives készséggel való támogatását igéri. Aztán elnök vendégszerető asztalánál még több szívélyes köszöntés hangzott el s az egész jelenet ismételtlen arról győzött meg minket, hogy daloskőrünk egy kölcsönös szereteten alapult komoly egyesület, mely méltán megérdemli minden jóknak becsülése s mely a jelenlegi lapintatos vezetés mellett igen szép társadalmi hivatást teljesíthet még városunkban.

A „Fiumei Tanító Egyesület“ f. hó 28-án ünnepet szentelt néhai *Gönczy Pál* nyug. miniszter. tanácsos és a népoktató ügy vezérfehér emlékének. *Dr. Berghoffer József* az egyesület elnöke megnyitó beszédében lelkes szavakkal emlékezett meg az elhunytak érdemeiről s azon tiszteletéről, melylyel az egyesület az elhunyt emlékének tartozik. Aztán *Donáth Imre* állami elemi és polgári iskolai igazgató olvasta fel *Gönczy Pálnak* szakavatott kizzel összeállított életrajzát. A szépen sikerült ünnepély elnök zárszavainál ért véget.

A új vámpalota fölülvizsgálata. Az Orosz mérnök tervezeti alapján készült új vámpalota fölülvizsgálata valószínűleg a jövő héten fog megtartatni; a fölülvizsgálát megtartására *Lukse Fabri Béla* fog Fiuméba érkezni.

Bankett gróf Batthyány tiszteletére. A Batthyány párt bizottsága e hó 29-kén diszbankettet adott gróf Batthyány Tivadar tiszteletére, a banketten, melyen jelen volt *Ciotta* polgármester is mintegy 300 személy vett részt.

A pénzügyi kaszárnya ügye. Ismerve a fumei pénzügyőrség rossz és mindamellett nagy költséget fölemészítő lakáviszonyait méltán rérintette a város közönségét kellemesen az a hir, hogy a fumei pénzügyi igazgatóság, úgy a takaréksági, mint szolgálati szempontokat szem előtt tartva, a központi kormánytól egy új pénzügyi kaszárnya építését szorgalmazza. — A kaszárnya építő, mely telek nélkül megközelítőleg 150.000 fitra volt tervezve, s kétszáz pénzügyőrt fogadott volna be, mint sajnálattal értesülünk, egyelőre abban marad.

Vizsgálatok a kereskedelmi és tengerészeti főiskolán. A kereskedelmi tengerészeti főiskolán a f. évi január hó 20-kán megkezdett I félévi vizsgálatok,

a f. hó 20-kán általában jó eredménnyel fejeztettek be.

A fumei tornaegylet bálja. A fumei tornaegylet mint említettük a f. évi február hó 1-én *Lázár István* elnöklet alatt a Deák szálló nagytermében táncvigalmat rendez. A táncmulatságra a nem tagok részére meghívók *Breischach R.*, *Dase G.*, *Jerouscheg G.* és *Spieß K.* üzleteiben, vagy pedig este a pénztárnál.

Uj tempiom Mlaccában. A közeli múlt napokban a mlaccai külvárosi bíró vezetése alatt egy küldöttség fordult meg *Bedini* fumei apátplebánosnál, hogy a mlaccai nagyon is szűk templom helyett egy a hívek számának megfelelőbb istenháza építtessék. *Bedini* apát plébános a legbiztosabb kilátásokkal bocsátotta el a küldöttséget.

A fumei alpesi club évi közgyűlése. A fumei alpesi club évi közgyűlése a f. évi február hó 5-kén fog megtartatni *Dr. Dall'Asa Szaniszló* elnöklete alatt.

A magyar általános hitelbank köréből. A magyar általános hitelbank vezérigazgatója *Pallavicini Ögróf*, ki üzleti ügyekben Berlinben időzött, *Kornfeld Zsigmond* igazgató pedig, kinek rövid ideig Bécsben volt dolga, visszatértek Budapestre.

Kereskedelmi hírek.

A fumei börze tevékenysége. Lapunk megelőző számának zárta után értesültünk arról az örvendetes hírről, hogy *gróf Zichy Ágost* bathatos kereskedelmi miniszter 5000 forintot engedélyezett a fumei börze fontartási céljaira. Ez esemény a fumei kereskedelmi körökben nagy örömet keltett; különösen nagy elégtételül szolgált azonban a kormány által adott szép anyagi támogatás azoknak a vezérfehéraknak, kik a börze ügyét, hitünk szerint immár végleges diadalra juttatták. A kormánynak e meleg érdeklődése nem is maradt hatás nélkül, s a börzének banküzlettel foglalkozó tagjai, az örvendetes hírt követő másodnapon vagyis e hó 20-kán s meghatározták a váltókat és értékeket, melyek a fumei börze árfolyami jelentésében jegyezve lesznek. — A börze tagjai közül, a gabna, hüvelyes vélemények és lisztkereskedők gyűltek össze, azon távirati tudósítások ügyében, melyek a nevezetesebb piacokról Fiuméba küldendők lesznek. — A börze ügybuzgó elnöke, *báró Vranyczany Simon* minden lehető elkövet, hogy az új intézményben összpontosuló tevékenység minél nagyobb eredményre vezessen.

Felfedezett köszentelep a Magellán szorosban. Romából írják, hogy az olasz kereskedelmi miniszternek jelentés tétetett, hogy egy olasz kereskedelmi tengerész kapitány *rio janeiro*-valparaisoi utjában, a Magellán szorosban egy köszent telepet fedezett fel, mely állítólag igen nagy terjedelemmel bír s a legjobb minőségű barna köszent tartalmazza. E felfedezés határozottan nagy jelentőséggel bír, amennyiben a Horn foka körül hajózó gőzösök biztosítva lesznek köszent készletük kiegészítésére nézve.

Tengerészeti hírek.

A fumei „Orient“ gőzhajó. A fumei „Orient“ nevű gőzhajó e hó 26-kán indult el Suezből, hogy utját *Singapore*-ba folytassa. — Az „Orient“ a singapori kikötőből a fumei rizshántoló gyár részére rizszakománnyal fog visszatérni Fiuméba.

Tűz egy Lloydhajón. A „Timavo“ nevű osztrák Lloydgőzös kigyuladása csaknem egy katasztrófát okozott a triestzi tárházak körül. Esős bóra szél fújt midőn a hajón volt gyékény árúk és három hordó szesz kigyuladt, szerencsés-

re sikerült a tüzet eloltani, mely a kikötő ú. n. szabad pontján épült nagyszerű és költséges raktárakat bizonynyára elhamvasztotta volna.

Irodalom és művészet

Ujabb és ujabb meglepetésekkel kedveskedik olvasóinak a „Magyar Génius“ című hetilap, melyet *Hovesi József* és *Karczag Vilmos* szerkesztenek, s melyről igen helyesen jegyezte meg egy író társunk, hogy „szokatlan fényt hozott irodalmukba.“ A magyar Géniusz előfizetési ára egész évre 10 fit, fél évre 5 fit, negyedévre 2 fit 50 kr. Az előfizetési pénznek a kiadónálhoz Budapest VIII. Kerepesi-ut 14. sz. küldendők. A 4 ik szám a következő gazdag tartalommal jelent meg: A főváros ajándéka a 32-ik gyalogezrednek. (öt arckép). — Hétről hétre (Constans és Laur arcképekkel) *Borostyáni Nándortól*. — Budapest házi ezede. (két arcképpel). — Guy de Maupassant *Dr. Lázár Belától*. — A „Polyvázás“ (kép) *Baditz Ottó* festménye. — „Rozmaring a padlásablakban“ (képpel). *Rákosi Viktor* székközlője a Petőfi társaságban. — „Gyilkos szerelem“ *Elbeszélés*. (Vége) *Dóczy Lajos*tól (képpel). — Jelenet a Mascagni „Frász barátnak“ című operájából (három kép). — „Borostyánzi“ *Elbeszélés* (Vége). *Szomaházy Istvántól* (három képpel). Ezenkívül még számos kisebb nagyobb közlemény.

M. kir. államvasuti ügyek.

A varasd-goluboveczi h. é. vasút árudíjzabásához I pótlék életbeléptetése. A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló varasd-goluboveczi h. é. vasút árudíjzabásához (II. rész) f. é. február hó 1-jével az I. pótlék lép életbe, mely nevezett díjzabás VI. fejezetének (áruforgalmi korlátozások) kiegészítését tartalmazza.

Ezen pótlék példányai a m. kir. államvasutak díjzabási osztályában példányonként 5 kr-ért kaphatók.

Osztrák magyar vasuti kötelék. Az osztrák-magyar vasuti kötelékben magyarországi állomásokról Bécsbe szállítandó szarvasmarha, sertések stbre nézve 1891. évi május hó 1-én életbe lépett és a vasuti és közlekedési közlöny m. évi 152-ik számában 142987 szám alatt foglalt hirdetményen f. évi február hó 1-ével hatályon kívül helyezett IV. rész I. díjzabási füzet érvényessége f. évi február hó végeig meghosszabbítatik.

A mármarosói sóvasut Akna-Slatina állomás megnyitása napjaival a „Mármarosói sóvasut“ vonalain érvényes személy és podgyász díjzabás új kiadása lép életbe, melylyel a vasut megnyitása óta érvényes hasonló díjzabás érvényen kívül helyezettik. Ezen új díjzabás Akna Slatina állomás vonalszakasz beosztását is tartalmazza.

Uj személy- és podgyászdíjzabás életbe léptetése az osztrák-magyar román forgalomban. 1892. évi márczius hó 1-ével az osztrák-magyar román vasuti közvetlen forgalomban Predealon és Vereisrován át új személy és podgyász díjzabás lép életbe, melylyel az 1891. évi július hó 1-től ezen forgalomban Predealon át, valamint az 1891. évi május hó 1-től egyrészt nyugoti pályaudvar, Bécs északi pályaudvar és Bécs szab. osztrák-magyar államvasut társaság pályaudvara, valamint a szab. osztrák-magy államvasut társaság több államvasut társaság több állomása másrészt a román kir. államvasutak állomásai között Vercoiorován át érvényes díjzabás érvényen kívül helyezettik. Az új díjzabás által megváltoztatott menetdíjtáblázatokból kivételök. — A díjzabás egyes példányai a részes vasut-igazgatóságoknál 10 kr-ért kaphatók.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
Mócs Zsigmond.

